

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

С.М. Кондратюк

« 29 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

другий (магістерський) рівень
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітня-програма/програми Менеджмент освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології

« 29 » серпня 2019 р.

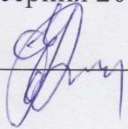
Голова Т.Б. Тарасова, кандидат
психологічних наук, доцент

СУМИ – 2019

Розробники: Пшенична Л.В., к.н. з держ.упр., професор

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Козлова О. Г.)

СумДПУ, 2019 р.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	07 Управління та адміністрування	вибіркова	
Розділів – 2 Змістових розділів – 2 Індивідуальне науково-дослідне завдання - реферат Загальна кількість годин 90 / 8 конс. – денна ф. н. 90/6 конс.– заочна ф. н.	Спеціальність: – «Менеджмент»	Рік підготовки	
		Семестр	
		I	I
		Лекції	
		14	4
		Практичні, семінарські	
		14	6
		Самостійна робота	
		60	78
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 2год. - самостійна робота – 4год.	Освітній ступінь: магістр	Консультації	
		2 пот. / 2 до іспиту	2 пот. / 2 до іспиту
		Вид контролю: залік	

1. МЕТЕ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Становлення й розвиток ринкової системи господарювання в Україні потребують принципово нових підходів до організації управління підприємницькою діяльністю на всіх рівнях. В умовах ринку не реально домогтися стабільного успіху в бізнесі, якщо не планувати ефективно його розвиток, не акумулювати постійно інформацію про власні перспективи і можливості, про стан цільових ринків, становище на них конкурентів та ін.

Важливо точно уявляти свої потреби на перспективу не тільки в матеріальних, трудових, інтелектуальних але й фінансових ресурсах, передбачати джерела їх отримання, уміти виявляти ефективність використання ресурсів у процесі роботи підприємства. Звідси забезпечення його господарської діяльності, яке здійснюється на основі плану, є найважливішою задачею для менеджера.

Практична реалізація будь-якого комерційного проекту значно ускладнюється чи навіть стає неможливою без попередньо розробленого бізнес-плану. Цей письмовий документ є не лише дійовим важелем управління фірмою (підприємницькою діяльністю), а й засобом необхідного зовнішнього фінансування для започаткування нового або розширення діючого бізнесу.

Саме цим пояснюється доцільність внесення до навчальних планів магістерських програм усіх фахових спрямувань дисципліни «Теорія і практика бізнес-планування».

Головними *завданнями* цієї дисципліни є:

- з'ясування сутності, цілей, узвичаєних логіки й методології розробки бізнес-плану;
- детальна характеристика структури та змісту бізнес-плану;
- висвітлення найчастіше застосовуваних у практиці господарювання методів складання окремих розділів бізнес-плану;
- доведення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичними аспектами розробки бізнес-плану, змістом основних його розділів та усвідомлення бізнес-планування як управлінської технології на основі розроблення маркетингових рішень з урахуванням характеру діяльності, ступенем інноваційності продукту та оцінки рівня ризику.

Досягненню мети та розв'язанню головних завдань курсу підпорядковані логіка його вивчення й типова програма. Відповідно до типової програми курсу «Теорія і практика бізнес-планування» підготовлено й запропонований курс лекцій

для слухачів магістерських програм спеціальності «Менеджмент» та практичних працівників, підприємців, керівників, менеджерів.

Перший змістовий розділ посібника розглядає загальні характеристики бізнес-плану; його сутність, роль у ринковій системі господарювання, підготовчу стадію розробки, структурну побудову, логіку складання та оформлення. Особлива увага приділяється створенню інформаційного поля для бізнес-плану, традиційній методології формування й виокремлювання етапів його складання, докладному висвітленню змісту і конкретної технології розробки окремих розділів бізнес-плану, зокрема:

- 1) галузь, фірма та її продукція;
- 2) дослідження ринку;
- 3) маркетинг-план;
- 4) виробничий план;
- 5) організаційний план;
- 6) оцінка ризиків;
- 7) фінансовий план.

Найглибше опрацьовано питання маркетингового і фінансового планів.

Другий розділ становить комплекс питань, зв'язаних з презентацією бізнес-плану (цілі, завдання, зміст, засоби підвищення ефективності).

На початку кожної теми визначено його навчальні цілі, а також ключові терміни й поняття, які належить зрозуміти та засвоїти в першу чергу. Для наближення навчального матеріалу до конкретних деталей підприємницької діяльності у змісті подано орієнтовний перелік питань, на які необхідно відповісти в процесі розробки відповідних розділів бізнес-плану. Наведене після кожного розділу коротке резюме дає змогу швидше зрозуміти та ґрунтовніше засвоїти ключові питання цього важливого навчального курсу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- що таке бізнес-план та які функції він виконує в ринковій системі господарювання;
- для чого здійснюється розробка бізнес-плану;
- яка інформація необхідна для розробки бізнес-плану;
- в якій послідовності здійснюється розробка бізнес-плану;
- в якій послідовності здійснюється процес стратегічного планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану;
- які цілі має та в чому конкретно полягає кожний з етапів стратегічного планування;
- за допомогою яких інструментів здійснюється зовнішній та внутрішній аналіз;

- які вимоги ставляться до належно сформульованих місії та цілей діяльності фірми;
- можливі альтернативи вибору стратегії бізнесу;
- які чинники впливають на формування структури бізнес-плану;
- яка інформація є обов'язковою для бізнес-плану;
- структуру бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій, логіку опрацювання бізнес-плану, основні правила складання й оформлення бізнес-плану;
- призначення резюме бізнес-плану та вимоги до нього;
- цілі та логіку дослідження ринку;
- послідовність етапів визначення цільового ринку фірми та вибору місцезнаходження фірми;
- суть концепції поведінки фірми в галузі.
- мету і послідовність опрацювання в бізнес-плані розділу «Маркетинг-план»;
- яку інформацію має містити цей розділ;
- про основні складові стратегії маркетингу і можливі підходи до їх висвітлення в бізнес-плані;
- послідовність і з'ясує можливі підходи до опрацювання політики ціноутворення;
- мету й логіку опрацювання виробничого плану;
- структуру виробничого плану;
- яку інформацію треба включати в різні підрозділи виробничого плану;
- найзручніші способи викладання матеріалу у виробничому плані;
- для чого розробляється організаційний план і яка послідовність етапів його опрацювання;
- які основні чинники впливають на вибір організаційно-правової форми бізнесу;
- принципи визначення потреб фірми в персоналі;
- яку конкретно інформацію про власників і ключових менеджерів фірми слід навести в бізнес-плані;
- які цілі має та які завдання розв'язує розробка фінансового плану;
- особливості розробки фінансового плану порівняно з іншими розділами бізнес-плану;
- за допомогою яких інструментів складається план доходів і видатків;
- для чого і як опрацьовується план грошових надходжень і виплат;
- зміст і методику розробки планового балансу;
- за допомогою яких інструментів здійснюється фінансовий аналіз підприємницького проекту;
- суть поняття підприємницького ризику та види можливих ризиків;
- як оцінити рівень ризику та способи реагування на небезпеки й загрози для бізнесу;

- як обґрунтувати концепцію управління ризиками;
- які існують способи зменшення ризику в підприємницькій діяльності

вміти:

- визначати поняття підприємницького ризику та види можливих ризиків;
- оцінити рівень ризику та способи реагування на небезпеки й загрози для бізнесу;
- обґрунтовувати концепцію управління ризиками;
- визначати способи зменшення ризику в підприємницькій діяльності;
- визначати цілі та завдання бізнес-плану;
- визначати пропозиції, які приваблюють кредиторів та інвесторів до фінансування та співробітництва;
- з'ясовувати основні способи підвищення ефективності бізнес-плану;
- проводити методологічні експертизи бізнес-планів;
- визначати методики експертної оцінки якості бізнес-плану;
- проводити управлінське консультування в проведенні експертизи;
- визначати основні критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів.

3.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу «Менеджмент організації» студенти повинні

знати та вміти:

Знання: – що таке бізнес-план та які функції він виконує в ринковій системі господарювання; – для чого здійснюється розробка бізнес-плану; яка інформація необхідна для розробки бізнес-плану; – послідовності здійснюється розробка бізнес-плану; – послідовності здійснюється процес стратегічного планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану; – цілі має та в чому конкретно полягає кожний з етапів стратегічного	ПРН 3	Проектувати ефективні системи управління організаціями.
	ПРН 4	Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї
	ПРН 7.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в

– мету й логіку опрацювання виробничого плану; – структуру виробничого плану; – яку інформацію треба включати в різні підрозділи виробничого плану; – найзручніші способи викладання матеріалу у виробничому плані; – для чого розробляється організаційний план і яка послідовність етапів його опрацювання; – які основні чинники впливають на вибір організаційно-правової форми бізнесу; – принципи визначення потреб фірми в персоналі; – яку конкретно інформацію про власників і ключових менеджерів фірми слід навести в бізнес-плані; – які цілі має та які завдання розв’язує розробка фінансового плану; – особливості розробки фінансового плану порівняно з іншими розділами бізнес-плану; – за допомогою яких інструментів складається план доходів і видатків; – для чого і як опрацьовується план грошових надходжень і виплат; – зміст і методику розробки планового балансу; – за допомогою яких інструментів здійснюється фінансовий аналіз підприємницького проекту; – суть поняття		
---	--	--

підприємницького ризику та види можливих ризиків; – оцінити рівень ризику та способи реагування на небезпеки й загрози для бізнесу; – обґрунтувати концепцію управління ризиками; – існують способи зменшення ризику в підприємницькій діяльності.		
Уміння: – визначати поняття підприємницького ризику та види можливих ризиків; – оцінити рівень ризику та способи реагування на небезпеки й загрози для бізнесу; – обґрунтовувати концепцію управління ризиками; – визначати способи зменшення ризику в підприємницькій діяльності; – визначати цілі та завдання бізнес-плану; – визначати пропозиції, які приваблюють кредиторів та інвесторів до фінансування та співробітництва; – з'ясовувати основні способи підвищення ефективності бізнес-плану; – проводити методологічні експертизи бізнес-планів; – визначати методики експертної оцінки якості бізнес-плану; – проводити управлінське консультування в проведенні експертизи; – визначати основні критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та	ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

	поняття навчального матеріалу. Практична підготовка: має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
Д	Теоретична підготовка: має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки. Практична підготовка: планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
Е	Теоретична підготовка: студент не володіє навчальним матеріалом у загальному обсязі. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
FX	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
F	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ ЗА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1 (поточне оцінювання)									ІНДЗ (реферат)	Загальна сума балів
Види занять	Практичні заняття						Самостійна робота 31год./ 42год.	Контрольна робота № 1		
	№1	№2	№3	№4	№5					
Кількість балів	-/4	4/6	4/-	4/6	4/-		22 балів	8балів	7 балів	59 балів
Розділ 2 (поточне оцінювання)										
Види занять	Практичні заняття						Самостійна робота 23год. / 36 год.	Контрольна робота № 2		
	№6	№7	№8	№9	№10					
Кількість балів	4/20	4/-	4/-	4/-	4/-	-/-	13 балів	8 балів		41 бали

Разом	42 бали / 42 бали	35 балів	16 балів	7 балів	100 балів
--------------	--------------------------	-----------------	-----------------	----------------	------------------

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи усного контролю (індивідуальне і фронтальне опитування); методи машинного контролю (тести), методи письмового контролю (контрольні роботи, твори, тести, анкетування, письмові заліки) тощо.

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

ТЕМА 1. БІЗНЕС-ПЛАН У РИНКОВІЙ СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- 1.1. Сутнісна характеристика бізнес-плану
- 1.2. Цілі розробки бізнес-плану
- 1.3. Формування інформаційного поля бізнес-плану
- 1.4. Загальна методологія розробки бізнес-плану
- 1.5. Комп'ютеризація процесу бізнес-планування
- 1.6. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії

- 1.7. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу
- 1.8. Виявлення сильних і слабких сторін фірми
- 1.9. Виявлення місії фірми
- 1.10. Формулювання цілей діяльності фірми
- 1.11. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії

ТЕМА 2. СТРУКТУРА. ЛОГІКА РОЗРОБКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ

- 2.1. Структура бізнес-плану
- 2.2. Логіка розробки бізнес-плану
- 2.3. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану

ТЕМА 3. ЗМІСТ БІЗНЕС-ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Галузь, фірма та її продукція
- 3.2. Дослідження ринку
- 3.3. Порівняльний аналіз ринкових стратегій найближчих конкурентів

ТЕМА 4. МАРКЕТИНГ-ПЛАН

- 4.1. Мета і логіка розробки маркетинг-плану
- 4.2. Стратегія маркетингу
- 4.3. Стратегії збуту та реалізації продукції (послуг) фірми

ТЕМА 5. ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

- 5.1. Виробництво і виробнича кооперація
- 5.2. Потреба у довгострокових активах
- 5.3. Планування виробничої потужності підприємства
- 5.4. Потреба в обігових коштах та прогноз витрат

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

- 6.1. Цілі та структура організаційного плану
- 6.2. Зміст основних розділів організаційного плану
- 6.3. Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу
- 6.4. Визначення потреб у персоналі та організаційної структури підприємства

ТЕМА 7. ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

- 7.1. Значення, зміст і технологія розробки фінансового плану
- 7.2. Стратегія фінансування
- 7.3. План заходів і видатків
- 7.4. Аналіз критичних точок бізнес-проекту

- 7.5. План грошових надходжень і виплат
- 7.6. Плановий баланс
- 7.7. Очікувані фінансові коефіцієнти
- 7.8. Оцінка ефективності інвестицій

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2

СИТУАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ

БІЗНЕС-ПЛАНУ

ТЕМА 8. ОЦІНКА РИЗИКІВ

- 8.1. Види можливих ризиків
- 8.2. Концепція управління ризиками
- 8.3. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків

ТЕМА 9. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ РІЗНИХ ВИДІВ БІЗНЕС-ПЛАНІВ.

ВИМОГИ КРЕДИТОРІВ ТА ІНВЕСТИТОРІВ ДО ЗМІСТУ БІЗНЕС-

ПЛАНІВ

- 9.1. Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства
- 9.2. Бізнес-план реорганізації підприємства
- 9.3. Бізнес-план інноваційного проекту
- 9.4. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства
- 9.5. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями
- 9.6. Документальне оформлення кредитної заявки
- 9.7. Забезпечення дотримання прав кредиторів та інвесторів за реалізації бізнес-проекту

ТЕМА 10. ПРЕЗЕНТАЦІЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ

- 10.1. Цілі та завдання презентації бізнес-плану
- 10.2. Організація проведення презентації бізнес-плану
- 10.3. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану
- 10.4. Експертиза бізнес-плану

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього -го	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	пр	кон н до іс п	конс	с/ р		л	пр	конд о ісп	к о н	с/р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ												
Тема 1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання	5,5	0/5	-			5	7					7
Тема 2. Структура. Логіка розробки та оформлення бізнес-плану	6					6	7					7
Тема 3. Зміст бізнес-плану підприємства	6,5	0/5				6	7					7
Тема 4. Маркетинг-план	9	1	1			7	8	0.5	0.5			7
Тема 5. Виробничий план	9	1	1			7	8	0.5	0.5			7

Тема 6. Організаційний план	9	1	1			7	8.5	0.5	1			7
Тема 7. Фінансовий план	11	1	3			7	12.5	1.5	2			9
Разом за змістовим розділом 1	56	5	6			45	57	3	4			50
Змістовий розділ 2 СИТУАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ												
Тема 8. Оцінка ризиків	16	5	3			8	10.5	0.5	1			9
Тема 9. Технологія розробки різних видів бізнес-планів. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів	7		2			5	10					10
Тема 10. Презентація біз-ес-плану	15	10	3			2	10.5	0.5	1			9
Разом за змістовим розділом 2	38	15	8			15	31	1	2			28
Усього годин	90	14	14	2к	2к	60	90	4	6	2к	2к	78

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1 . Бізнес-план у ринковій системі господарювання	0.5 / -
2.	Тема 2. Структура. Логіка розробки та оформлення бізнес-плану	- / -
3.	Тема 3. Зміст бізнес-плану підприємства	0.5/ -
4.	Тема 4. Маркетинг-план	1/ 0.5
5.	Тема 5. Виробничий план	1 / 0.5
6.	Тема 6. Організаційний план	1 / 0.5
7.	Тема 7. Фінансовий план	1/ 1.5
8.	Тема 8. Оцінка ризиків	5/ 0.5
9.	Тема 9. Технологія розробки різних видів бізнес-планів. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів	- / -
10.	Тема 10. Презентація бізнес-плану	10/ 2
Разом:		14 / 4

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування

контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1 . Бізнес-план у ринковій системі господарювання	- / -
2.	Тема 2. Структура. Логіка розробки та оформлення бізнес-плану	- / -
3.	Тема 3. Зміст бізнес-плану підприємства	-/ -
4.	Тема 4. Маркетинг-план	1/ 0.5
5.	Тема 5. Виробничий план	1 / 0.5
6.	Тема 6. Організаційний план	1 / 1
7.	Тема 7. Фінансовий план	3/ 2
8.	Тема 8. Оцінка ризиків	3/ 1
9.	Тема 9. Технологія розробки різних видів бізнес-планів. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів	2/ -
10.	Тема 10. Презентація бізнес-плану	3/ 1
Разом:		14 / 6

**Розподіл балів, які отримують студенти
за практичну роботу**

	Розділ 1 (поточне оцінювання)					
Види занять	Практичні заняття					Всього за практичну роботу
	№1	№ 2	№ 3	№ 4	№5	
Кількість балів	4/ 4	4 / 4	6/ 6	4 / 6	4/ 4	22 / 22
	Розділ 2 (поточне оцінювання)					
Види занять	Практичні заняття					Всього за практичну роботу
	№ 6	№ 7	№ 8	№ 9	№ 10	
Кількість балів	4 / 4	4 / 4	4 / 4	4 / 4	4 / 4	20 / 20
Разом						42бали / 42бали

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1 . Бізнес-план у ринковій системі господарювання	5/ 7
2.	Тема 2. Структура. Логіка розробки та оформлення бізнес-плану	6 / 7
3.	Тема 3. Зміст бізнес-плану підприємства	6/ 6
4.	Тема 4. Маркетинг-план	7/ 7
5.	Тема 5. Виробничий план	7 / 7
6.	Тема 6. Організаційний план	7 / 7
7.	Тема 7. Фінансовий план	7/ 9
8.	Тема 8. Оцінка ризиків	8/ 9
9.	Тема 9. Технологія розробки різних видів бізнес-планів. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів	5/ 10
10.	Тема 10. Презентація бізнес-плану	2/ 9

Разом:	60 / 78
---------------	----------------

Розподіл балів, які отримують студенти за самостійну роботу

Розділ І										ІНДЗ-рефе-рат	Заг. сума балів
Види занять	Самостійна робота							Самос-тійна робота (27год./42год.)	Контро-льна робота № 1		
	№1	№2	№3	№4	№5						
Кіль-кість балів	4/3	4/3	6/3	4/4	4/3			22/22	8/8	7/7	376. / 376.
Розділ 2											
Види занять	Самостійна робота							Самос-тійна робота (27год./36год.)	Контро-льна робота № 2	ІНДЗ-рефе-рат	Заг. сума балів
	№6	№7	№8	№9	№10						
Кіль-кість балів	3/2	3/3	2/2	3/2	2/2			13/13	8/8	-	216. / 216.
Разом								35бал. / 35бал.	16бал. / 16бал.	7бал. / 7бал.	58бал. / 58бал.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ – РЕФЕРАТ

Індивідуальне науково-дослідне завдання - реферат (далі - ІНДЗ) є формою самостійної роботи студента, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Теорія і практика бізнес-планування». Індивідуальне навчально-дослідне завдання студентів полягає у розумінні теоретично-понятійного апарату дисципліни «Теорія і практика бізнес-планування»; у дослідженні питань пов'язаних із прийняттям рішень щодо управління корпораціями всіх типів і форм власності, стратегічних напрямків і першочергових завдань, механізмів, технологій та критеріїв прийняття управлінських рішень з питань підготовки бізнес-плану; визначення детальної характеристики структури та змісту бізнес-плану; висвітлення найчастіше застосовуваних у практиці господарювання методів складання окремих розділів бізнес-плану; доведення доцільності й обов'язковості

використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу та оформляється як науковий реферат.

Тему ІНДЗ студент визначає з переліку запропонованих тем. В окремих випадках студент може самостійно запропонувати та розробити тему ІНДЗ, попередньо обговоривши її з викладачем. ІНДЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та елементів творчості.

Структура і зміст теми ІНДЗ визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність: вибір теми; розробка плану; ознайомлення з рекомендованою літературою; написання та оформлення роботи.

При написанні та оформленні ІНДЗ варто керуватися такими вимогами:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання відповідної літератури;
- наявність авторського розділу;
- наявність списку використаної літератури.

ІНДЗ студент виконує у вигляді реферату. Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаної літератури. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати у тексті контрольної роботи у квадратних дужках, наприклад [17, с. 24], 17 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 24 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи – до 25 машинописних сторінок формату А4, 14 шрифтом з інтервалом 1,5; з полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою написання ІНДЗ є розкриття суті питань, а не кількість сторінок. У кінці роботи студент ставить підпис та дату закінчення виконання.

Приблизна тематика наукових рефератів

з навчальної дисципліни «Теорія і практика бізнес-планування»

1. Бізнес-план – складова ринкової системи господарювання.
2. Бізнес-план: загальні поняття, зміст, структура.
3. Бізнес-план як мірило досягнутих результатів.
4. Бізнес-план як інструмент фінансування.
5. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану.

6. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу.
7. Кредитування : ділова репутація, грошовий потік, додаткове забезпечення, частка власного капіталу.
8. Сутність стратегічного планування та його основні елементи.
9. Аналіз ринкового середовища: планування асортименту та оцінка конкурентоспроможності продукції.
10. Стратегії збуту та реалізації продукції.
11. Маркетингові дослідження та планування обсягу продажу.
12. Планування виробничої програми підприємства.
13. Персонал та оплата праці.
14. Фінансовий план.
15. Інформаційна база бізнес-плану
16. Комп'ютеризація процесу бізнес-планування.
17. Реклама та просування продукту/послуги на ринок
18. Технологія розробки різних видів бізнес-планів
19. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів
20. Оцінка ризиків
21. Концепція управління ризиками
22. Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства
23. Бізнес-план інноваційного проекту
24. Інтернаціоналізація економіки і міжнародний менеджмент
25. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями.
26. Презентація бізнес-плану
27. Експертиза бізнес-плану
28. Критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів
29. Способи зниження ризиків
30. Причини виникнення та фактори впливу на динаміку ризиків

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Методи усного контролю:

- індивідуальне опитування;
- виступ з обґрунтуванням теми, що вивчається;
- дискусія за наслідками відповідей на поставлені завдання;
- фронтальне опитування.

2. Методи письмового контролю:

- творчі роботи (ІНДЗ- реферат);
- контрольна робота.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»

1. Місце бізнес-плану у ринковій системі господарювання.
2. Функції та цілі розробки бізнес-плану.
3. Формування інформаційного поля бізнес-плану.
4. Методологія і стадії розробки бізнес-плану.
5. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу.
6. Виявлення сильних і слабких сторін фірми.
7. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.
8. Титульний лист, анотація та концепція бізнесу.
9. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану.
10. Визначення місії, бачення та формулювання цілей підприємства.
11. Галузь, фірма та її продукція: сучасна ситуація та тенденції розвитку галузі; патенти, товарні знаки, інші права власності на продукт та послуги; стратегія зростання фірми.
12. Дослідження ринку: розміри та потенціал ринку, тенденції розвитку ринку, основні способи задоволення попиту споживачів даної продукції та основні можливі конкуренти.
13. Порівняльний аналіз ринкових стратегій найближчих конкурентів.
14. Мета, цілі і логіка розробки маркетинг-плану.
15. Формування стратегії маркетингу.
16. Стратегії збуту та реалізації продукції та послуг фірми.
17. Процес ціноутворення і встановлення цін.
18. Виробництво і виробнича кооперація.
19. Планування виробничої потужності підприємства.
20. Головні завдання та складові виробничого плану.
21. Зміст виробничого плану.
22. Цілі та структура організаційного плану.
23. Вибір організаційно-правової форми ведення бізнесу.
24. Визначення потреб у персоналі.
26. Зміст основних розділів організаційного плану.
27. Значення, зміст і технологія розробки фінансового плану.
28. Стратегія фінансування.
29. План заходів і видатків.
30. Аналіз критичних точок бізнес-проекту.
31. План грошових надходжень і виплат.

32. Плановий баланс.
33. Оцінка ефективності інвестицій.
34. Види можливих ризиків та концепція управління ризиками.
35. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.
36. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями.
37. Цілі та завдання презентації бізнес-плану.
38. Організація проведення презентації бізнес-плану.
39. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.
40. Експертиза бізнес-плану та критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів.

8. ЛІТЕРАТУРА

1. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану: Практикум. — К.: Знання, 2001. — 158 с.
2. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы. — М.: Финансы и статистика, 1997.—248 с.
3. Акофф Р.Л. Планирование в больших экономических системах: Пер. с англ. — М.: Сов. радио, 1972. — 224 с.
4. Бизнес-план: Зарубежный и отечественный опыт. Новая практика разработки и документации: В 2 ч. — Ч. 1 / Под общ. ред. В.М. Попова. — М.: Финансы и статистика, 1995.
5. Бойчук І.М., Харків М.І. Економіка підприємств. — Львів: Сподом, 1998. — 212 с.
6. Бринк И.Ю., Савельева Н.А. Бизнес-план предприятия: Теория и практика. — Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. — 384 с.
7. Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование: Учебник — М.: ИНФРА-М, 1999.—392 с.
8. Бухалков М.И. Планирование на предприятии: Учебник. — М.: ИНФРА-М, 2005.— 416 с.
9. Владимирова Л.П. Прогнозирование и планирование в условиях рынка: Учебное пособие. — М.: Дашков и К, 2004. — 400 с.
10. Головань СИ. Бизнес-планирование: Учебное пособие. — Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. — 320 с.
11. Горемыкин В. А., Бугулов Э.Р., Богомолов А.Ю. Планирование на предприятии. Учебник. — М.: Филинь; Рилант, 2000. — 328 с.
12. Друккер Петер. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво: Пер. з англ. — К.: Україна, 1994.

13. Економіка підприємства: Підручник / За ред. акад. С.Ф. Покропивного. — К.: КНЕУ, 2001. — 528 с.
14. Економічний аналіз: Навч. Посібник / М.А. Болух, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
15. Звягивцев Ю.Е. Оперативное планирование и организация ритмичной работы на промышленных предприятиях. — К.: Техника, 1990. — 160 с.
16. Ильин А.И., Сеница Л.М. Планирование на предприятии: В 2 ч. — Ч. 2. Тактическое планирование / Под. общей ред. А.И. Ильина. — Мн.: Новое знание, 2000. — 416 с.
17. П. Клейнер Г.Б. и др. / Предприятие в нестабильной рыночной среде: риски, стратегии, безопасность / Клейнер Г.Б., Тамбовцев В.Л., Качалов Р.М.; Под общ. ред. И.А. Ильиной. — М.: Экономика, 1997. — 288 с.
18. Краюхин Г. А. Планирование на предприятиях (объединениях) машиностроительной промышленности: Учебник. — М.: Высшая школа, 1984. — 312 с.
19. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2003. — 376 с.
20. Методичні рекомендації з формування собівартості (робіт, послуг) (Наказ Державного комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 року № 47.
21. Методичні рекомендації з формування собівартості проектних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку (Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 29 березня 2002 року № 64.
22. Немцов В.Д. , Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент. Навч. посібник. — К.: УВПК «Ексоб», 2001. — 560 с.
23. Обеспечение материальными ресурсами и коммерческая деятельность предприятия / Под ред. Ф.П. Весилюнина. — Мн.: Высшая школа, 1991. — 270 с.
24. Организация планирование и управление деятельностью промышленного предприятия / Под ред. С.М. Бухало. — К.: Вища школа, 1978. — 472 с.
25. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. — К.: Скарби, 2002. — 336 с.
26. Осипова Л.В., Синяева И.М. Основы коммерческой деятельности. Учебник. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1997. — 228 с.
27. Осипова Л.В., Синяева И.М. Основы коммерческой деятельности. Практикум. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1997. — 216 с.
28. Орлов О.А. Планирование деятельности промышленного предприятия. Учебник. — К.: Скарби, 2006. — 416 с.
29. Планування діяльності підприємства: Навч.-метод. посібник / М.А. Белов, Н.М. Євдокимова, В.Є. Москалюк та ін.; За заг. ред. В.Є. Москалюка. — К.: КНЕУ,

2002.— 252 с.

30. Покропивний С.Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г.О., Шапринська Л.М. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування. — К.: КНЕУ, 2001. — 160 с.

31. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні. — Х.: Курсор, 2001. — 168 с.

32. Ру Д., Сульє Д. Управління: Пер. з франц. — К.: Основи, 1995. — 442 с.

33. Саати Т., Керне К. Аналитическое планирование. Организация систем: Пер. с англ. — М.: Радио и связь, 1991. — 224 с.

34. Савчук В.П. Управление финансами предприятия. — М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2003. — 480 с.

35. Совершенствование планирования на промышленном предприятии, Грещак М. Г., Минин Л.В., Велик Н.Г., Гончарук П.Д. — К.: Техника, 1983. — 184 с.

36. Тарасюк Г.М. Бізнес-план. Методичний матеріал, контрольні питання та завдання для виконання розрахункової роботи. — Житомир, 2002 — 92 с.

37. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навч. посібник. — К.: Каравела, 2006. — 344 с.

38. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства: Практикум. — К.: Кондор, 2004. — 266 с.

39. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. — К.: Каравела, 2005. — 312 с.

40. Тарасюк Г.М. Планування комерційної діяльності: Навч. посібник. — К.: Каравела, 2005. — 400 с.

41. Типовая методика разработки техпромфинплана производственного объединения (комбината), предприятия. — М.: Экономика, 1979. — 448 с.

42. Тянь Р.Б. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. — К.: МАУП, 1998.— 156 с.

43. Управління виробничою інфраструктурою. Навч. посібник / За ред. Белова М.А. — К.: КНЕУ, 1997. — 207 с.

44. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 1999. — 384 с.

45. Финансовый бизнес-план: Учеб. пособие / Под ред. дейст. члена Акад. инвестиций РФ, д-ра экон. наук, проф. В.М. Попова. — М.: Финансы и статистика, 2004.— 480 с.

46. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. А.А. Турчака, Л.Г. Головача, М.Л. Лукашевича. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 800 с.

47. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. — Житомир: ЖІТІ, 2002. — 648 с.

48. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. посібник.

— Житомир, ЖІТІ, 2001. — 300 с.

49. Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства: Навч. посібник.— Житомир: ЖІТІ, 2002. — 388 с.

50. Чумаченко Н.Г. Учет и анализ в промышленном производстве США. — М.: Финансы, 1971.— 240 с.